

Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Dennis Lundin	Årskull: OP 23–26
Lärosäte: Försvarshögskolan	1OK100
Handledare: Marcel Mangold	
Antal ord: 11 970	
Modern belägrinstaktik och erövringen av Mariupol 2022	
<u>Abstract</u>	
<p>The battle for Mariupol was one of the most intense battles in the early phase of the Russian invasion of Ukraine in 2022. While the battle has been called a siege, there is limited research examining how the Russian forces employed siege tactics in order to capture the city. Contemporary warfare is increasingly showing signs that war and conflicts are getting more urbanised. Western militaries and researchers have emphasized combined arms, precision and highly trained forces to achieve success in the urban environment. However, the war in Ukraine has in several areas been more related to attrition and siege warfare as conducted in the 18th century. The purpose of the study is to contribute to the broader field of research on modern sieges in the urban environment and to develop an understanding of the case of Mariupol. More specifically the purpose is to explain how Russian forces used modern siege tactics in order to capture Mariupol in 2022. The study uses a qualitative case study approach and draws on Nils Hägerdal's as well as Amos Fox's theories on modern siege tactics to help explain the case. The results show that in several aspects Russian forces used siege tactics to capture Mariupol. Instead of a direct assault on the city, they began by encircling and isolating both civilians and Ukrainian forces within in the city. After the encirclement was complete, Russian forces gradually increased pressure on Ukrainian forces through indiscriminate bombardment and repeated assaults. In the end this contributed to gradually minimize the will and resistance of the Ukrainian forces. The Russian use of modern siege tactics thus constitutes a central explanation for how the Russian forces succeeded in capturing Mariupol in 2022.</p>	
<u>Nyckelord:</u> Urban krigföring, Belägring, Belägringstaktik, Mariupol, Ukraina, Ryssland	

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Problemformulering.....	3
1.2. Tidigare forskning	4
1.3. Syfte och frågeställning	7
1.4. Avgränsningar.....	8
2. Teori	8
2.1. Encirclement	9
2.2. Isolation	10
2.3. Pressure.....	10
2.4. Dominance.....	11
2.5. Sammanfattning av studiens teoretiska ramverk	11
3. Metod	12
3.1. Forskningsdesign	12
3.2. Operationalisering.....	13
3.2.1 Tabell 1: Operationalisering av studiens teoretiska ramverk.....	14
3.3. Material.....	14
3.4. Källkritik.....	15
3.5. Forskningsetik.....	17
4. Analys	17
4.1. Encirclement.....	17
4.1.1. Hur omringade ryska styrkor Mariupol?.....	17
4.2 Isolation	20
4.2.1. Hur begränsade ryska styrkor tillgången till vatten, elektricitet och värme?.....	20
4.2.2. Hur påverkades ukrainska styrkors kommunikation ut mellan egna enheter och omvärlden?.....	21
4.2.3. Hur begränsades ukrainska styrkor från att ta emot förstärkning och undsättning?.....	22
4.3 Pressure.....	23
4.3.1. Hur använde ryska styrkor artilleri och luftmakt?	23
4.3.2. Hur påverkades ukrainska styrkor av brist på vatten, mat och andra förnödenheter?	25
4.3.3. Hur såg fronten och ryska anfall ut under senare delen av slaget?	26
5. Slutsatser	29
5.1 Diskussion.....	30
5.2 Relevans för yrkesutövning	33
5.3 Vidare forskning	33
6. Källförteckning	35

1. Inledning

1.1. Problemformulering

Den ökande urbaniseringen av krig har gjort städer till arenor för modern krigföring (Hägerdal 2023, s. 1241). Urbana miljön beskrivs som komplex med en stor närvaro av civila.

Den amerikanska handboken för urbana operationer beskriver offensiva urbana operationer som en av de svåraste en militär styrka kan genomföra (US. Department of The Army 2003, s. 6-1). Denna komplexitet kan därför ställa höga krav på militära organisationer. För exempelvis Försvarsmakten innebär detta att det finns ett behov av att förstå samtida krig och konflikter i den urbana miljön för att kunna utvärdera sina medel och metoder. Detsamma gäller för civila myndigheter som behöver en ökad förståelse för moderna urbana slag i syfte att bättre kunna skydda civilbefolkningen i händelse av krig.

Komplexiteten i urban krigföring har lett till att västerländsk militär litteratur och doktrin betonar vikten av hög utbildningsnivå, välorganiserade styrkor och kombinerade vapen som centralt för att nå framgång i den urbana miljön (Hills 2004, s. 29; Rosenau 1997, s. 383; US. Department of The Army 2003, s. 6-1). Samtidigt har kriget i Ukraina visat på en krigföring som väst inte hade förväntat sig (Ljungkvist 2022, s. 92). I stället för precision och manöver har ryska styrkor i flera fall tillämpat strategier baserat på utnötning och belägring, vilket i vissa avseenden kan likna klassiska former av belägringskrigföring som genomfördes under medeltiden (Ljungkvist 2022, s. 92).

Trots att belägringar idag är en del av modern krigföring tycks begreppet belägring vara frånvarande i västerländsk militär diskurs. Analyser av urbana slag tenderar att behandla fenomenet indirekt eller exkludera det helt (Fox 2021, s. 18). Ett konkret exempel är att begreppet belägring inte återfinns i centrala svenska militära handböcker såsom *Arméns Reglemente Taktik* (2023) eller *Handbok Armé brigad* (2016). En möjlig förklaring kan vara att belägring historiskt sett förknippats med något negativt såsom civilt lidande och brott mot folkrätten (Fox 2021, s. 18). Flera andra nutida empiriska exempel som Gaza, Aleppo, Groznyj, Sarajevo och Mosul visar icke desto mindre på ett mönster av belägring i moderna krig. Ryska styrkor i Ukraina visar att belägring fortsatt verkar utgöra en användbar taktik för att erövra terräng i den urbana miljön.

Mot denna bakgrund framstår det som relevant att öka förståelsen för hur moderna belägringar genomförs. I ett europeiskt säkerhetsperspektiv aktualiseras även frågan om hur ett angrepp mot en stad som exempelvis Vilnius i Litauen skulle se ut. Belägen nära den belarusiska gränsen och strategisk viktig, är ett möjligt scenario att en rysk operation för att erövra staden skulle likna de operationer som genomfördes under krigets inledande skede i Ukraina 2022. Mariupol anfölls under det inledande skedet av den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina 2022. Både nyhetsmedier och forskare har beskrivit Mariupol som just en belägring (Al Jazeera 2022; BBC 2022; Ljungkvist 2022, s. 95). Trots detta har inga studier fokuserat på de ryska styrkornas taktiska val i anfallet mot Mariupol utan har i högre grad fokuserat på de civila och humanitära konsekvenserna. Mariupol utgör således ett intressant fall att studera i och med dess nutida relevans samt bristen på studier som fokuserat på de ryska militära styrkornas taktiska agerande. Genom att använda teorier om modern belägringstaktik kan studien bidra med ny kunskap om Mariupol, men också om hur ryska styrkor använde belägring som en taktik för att erövra Mariupol 2022.

1.2. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som är relevant för studiens forskningsproblem och är indelat i fyra huvudsakliga teman: urbanisering av krig, framgång i urban miljö, rysk urban krigföring samt slaget om Mariupol. Avsnittet avslutas med en sammanfattning och en redogörelse för vad som är denna studies bidrag.

Forskare är eniga om att det skett en urbanisering av krig och konflikter (Beccaro 2024, s. 378; Ljungkvist 2022, s. 93; Rauf & Zaid Bin 2024, s. 97). Beccaro (2024, s. 378) anser att en förklaring kan vara att för första gången lever fler människor i städer än på landsbygden. King (2025, s.20) menar också att det skett en urbanisering av krig, men anser att det i stället handlar om att arméer har blivit betydligt mindre. På grund av att väpnade styrkor krympt i storlek anser King (2025, s.20) att fronter som setts tidigare inte går att uppnå idag. Idag sväljer städer hela arméer och är inte tillräckligt stora för att lyckas med en omringning. En svagare part drar sig därför till den urbana miljön på grund av dess möjlighet att få en fördel och skaffa sig ett övertag mot en starkare motståndare (King 2025, s. 20). Den urbanisering som skett menar Ljungkvist (2022, s. 93) ökat städernas strategiska och politiska vikt. Ljungkvist som studerat den urbana krigföringen i Ukraina anser att kontroll av större städer

är den tydligaste inriktningen av hur kriget går och att slag om städer kan avgöra hela krig (Ljungkvist 2022, s. 92).

Den urbana miljön beskrivs ofta som komplex med både höga byggnader, tunnlar samt kloaksystem, vilket ger slagfältet höjd och djup som saknas i öppen terräng (Rosenau 1997, s. 385). Nistorescu (2025, s. 18) belyser hur manövreringsförmågan begränsas av terrängens beskaffenhet och hur försvararen kan använda terrängen till sin fördel för att jämna ut oddsen. Forskare är överens om att den urbana miljön sätter den försvarande sidan i ett övertag mer än vad det gör i andra terrängtyper (Ljungkvist 2022, s. 94; Nistorescu 2025, s. 14; Rosenau 1997, s. 390) Komplexiteten som det innebär att erövra en stad ställer enligt Nistorescu (2025, s. 17) därför särskilda krav på militära organisationer. Rosenau (1997, s. 383, 385) och Hills (2004, s. 29) menar att framgång i urbana operationer kräver omfattande resurser, hög utbildningsnivå och välorganiserade styrkor för att lyckas. Vad som ytterligare gör den urbana miljön mer komplex är den höga närvaron av civila. Detta ställer särskilda krav på militära organisationer och deras ledning, särskilt i västerländska demokratier som är mer känsliga för opinionen om civila skadas (Rosenau 1997, s. 388-389).

Samordning av kombinerade vapen och luftmakt ses idag av forskare som avgörande för framgång i den urbana miljön. Beccaro (2024, s. 392–393) beskriver hur olika enheter och vapensystem kan kombineras för att hantera den urbana komplexiteten. Han belyser hur exempelvis stridsvagnar, ingenjörer och infanteri kan arbeta tillsammans med flygunderstöd för att bryta försvararens motstånd (Beccaro 2024, s. 392-393). Betydelsen av kombinerade vapen lyfts även fram av Rosenau (1997), som studerat flertalet urbana slag under 90-talet. Han menar att stridsvagnen är ett av de effektivaste vapnen i den urbana miljön. Samtidigt betonar Rosenau (1997, s. 386) att stridsvagnar är sårbara utan stöd av infanteri eftersom små enheter kan nyttja den urbana miljön för att ta sig nära och genomföra överfall. Utöver kombinerade vapen betonar Beccaro (2024, s. 393) och Nistorescu (2025, s.14) likaså luftmaktens centrala roll i urbana operationer, där ny teknologi har gett luftmakten en ny mening. Exempelvis kan nu små drönare användas för att ge understöd och underrättelse, där flyg och helikoptrar inte tidigare haft möjlighet (Beccaro 2024, s. 393,394; Nistorescu 2025, s. 14,17). Detta står delvis i kontrast till klassiska teorier om urban krigföring. Hills (2004, s. 91) menar att urban krigföring är den som ändrats minst genom historien, där utveckling av teknologi och vapen inte haft någon större inverkan.

I Ukraina har den urbana krigsföring som skett inte varit det västerländska militära organisationer och strateger hade förväntat sig, utan att det i högre grad kan likna den belägringskrigföring som skedde under medeltiden (Ljungkvist 2022, s. 92; Rauf & Zaid Bin 2024, s. 115). Ljungkvist (2022, s. 95), Zaid Bin och Rauf (2024, s. 113) menar att ryska styrkor inte har tillräckligt hög utbildning för att kunna genomföra komplicerade manövrar med kombinerade vapen i den urbana miljön. Den ryska modellen vänder sig i stället till att fokusera på massivt bombardemang och belägring som strategi, där kraven på utbildning inte är lika hög (Ljungkvist 2022, s. 95; Rauf & Zaid Bin 2024, s. 113). På grund av den urbanisering som skett visar Beccaro (2024, s. 379) att allt fler belägringsoperationer genomförts, där det skett omkring 60 belägringar sedan kalla kriget. Beccaro (2024, s. 389) menar att belägringar har fått en allt större roll speciellt sedan kriget i Ukraina startade 2014 och lyfter fram flera exempel där Ryssland har nyttjat belägringar under 2014 och 2015. Likaså lyfter Rosenau (1997) fram att belägring är något som bör undersökas mer av militära organisationer, där belägringar kan möjliggöra att både egna och civila skador kan undvikas (Rosenau 1997, s. 390). Ljungkvist (2022, s. 95) beskriver även hur rysk krigsföring under senare tid i Ukraina har många likheter med strider de genomfört i Aleppo 2016 och Groznyj under 90-talet. Hon jämför även likheter mellan Mariupol och Groznyj som båda städer blev utsatta för urskillningslöst bombardemang och nästan jämnade med marken (Ljungkvist 2022, s. 95).

Forskning om slaget om Mariupol är begränsad och betydande del av forskningen om urban krigsföring i Ukraina har fokuserat på kriget i sin helhet. Otto Luchterhandt (2022) har i sin studie: *Völkemord in Mariupol* analyserats slaget om Mariupol, men har framför allt fokuserat på de civila samt humanitära konsekvenserna. I sin artikel menar han att Ryssland aktivt genomfört ett folkmord och uppfyller de juridiska kriterierna för detta (Luchterhandt 2022, s. 85). Han anser att ryska styrkor inte bara genomfört folkmord utan också krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. Staden utsattes exempelvis för massivt bombardemang och där livsnödvändiga resurser skars av (Luchterhandt 2022, s. 75, 85). Luchterhandt (2022, s. 75) lyfter även ett exempel på hur ryska styrkor bombade en förlossningsklinik tillsammans med en blockad av ett sjukhus, vilket gjorde det i princip omöjligt för personalen att arbeta. Hans slutsats är att Ryssland och de ryska styrkorna i Mariupol hade för avsikt att förrinta och utplåna medborgarna och deras stad (Luchterhandt 2022, s. 80). Slaget om Mariupol visar även på enligt Zaid Bin och Rauf (2024, s. 113) samt Ljungkvist (2022, s. 94) hur ukrainska

styrkor på ett exemplariskt sätt använt staden som ett fort för att försvara sig och menar att ukrainarna genom detta lyckades trots rysk överlägsenhet hålla ut under så pass lång tid.

Sammanfattning av tidigare forskning

Forskare är eniga om att det skett en urbanisering av krig. Framgång i urban miljö har varit förenat med krav på välorganiserade organisationer, välutbildade styrkor samt möjlighet att koordinera och samordna anfall med kombinerade vapen. Samtidigt har kriget i Ukraina visat på en krigföring som väst inte hade förväntat sig utan en strategi som i stället handlar om en form av utnötning genom belägring och omfattande bombardemang. Forskning om slaget om Mariupol har i stor utsträckning beskrivit Rysslands agerande i Mariupol som någon form av gammaldags belägring, där staden utsatts för urskillningslöst bombardemang, omfattande förstörelse och en humanitär katastrof. Men forskningen har i mindre utsträckning fokuserat på hur ryska styrkor faktiskt använt belägring som taktik. Befintlig forskning fokuserar även i större utsträckning på hur striderna genomförs inne i städer snarare än på hur städer angrips. Forskare anser även att belägringar är något som bör studeras djupare. Mariupol utgör således ett representativt och tillräckligt empiriskt rikt fall för att studera modern belägring i urban miljö. Fallet har även jämförts med historiska liknande fall men några djupare krigsvetenskapliga studier med fokus på fallet och de militära styrkorna har inte genomförts. Genom att studera Mariupol ur teorier som belyser modern belägringstaktik kan studien bidra till att skapa förståelse för fallet Mariupol och samtidigt förklara hur ryska styrkor använde belägringstaktik som en metod för att erövra staden. På senare tid har även ny empiri tillkommit vilket skapar ytterligare möjligheter att analysera fallet och identifiera faktorer som tidigare inte uppmärksammats.

1.3. Syfte och frågeställning

Den här studien syftar till att bidra till den övergripande forskningen om urban krigföring och modern belägringstaktik. Mer specifikt syftar den här uppsatsen till att förklara erövrandet av Mariupol 2022 genom en analys av ryska styrkors tillvägagångssätt. Genom att tillämpa teorier om modern belägringstaktik som ett analytiskt ramverk vill studien belysa de mekanismer som förklarar hur och varför belägring som taktik bidrog till att ryska styrkor lyckades erövra Mariupol 2022.

Utifrån syftet har följande forskningsfråga formulerats:

Hur kan ryska styrkors erövring av Mariupol 2022 förklaras utifrån centrala mekanismer i modern belägringstaktik?

1.4. Avgränsningar

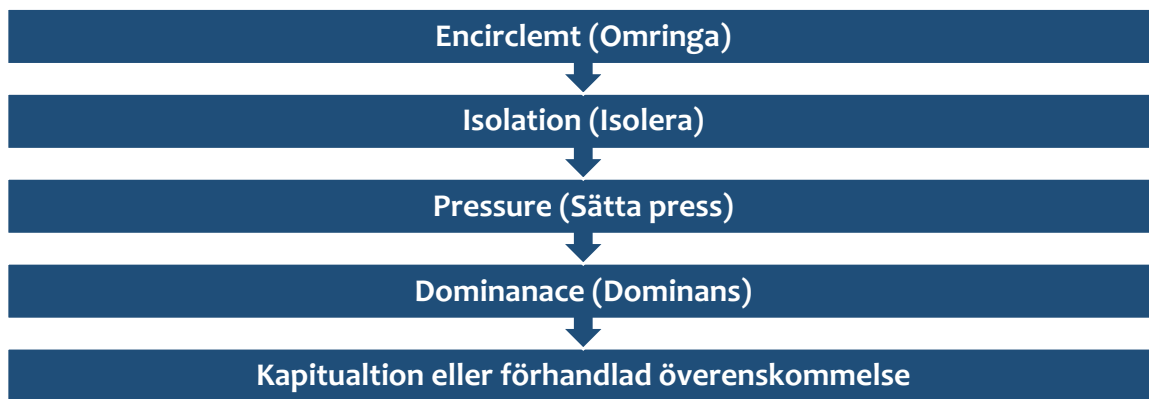
Studien avgränsas i förhållande till de politiska, humanitära och civila konsekvenserna av slaget. Den huvudsakliga fokusen ligger på de militära aktörerna och deras taktiska tillvägagångssätt. Denna avgränsning motiveras främst av studiens syfte och att möjliggöra en djupare analys. En bredare analys som även skulle involvera exempelvis politiska aspekter riskerar att bredda analysen och göra den mer ytlig. Den humanitära och civila avgränsningen motiveras av att Luchterhandt (2022) redan behandlat detta. Fallet avgränsas även tidsmässigt och omfattar perioden från början av den ryska offensiven 24:e februari 2022 fram till att de sista ukrainska styrkorna kapitulerar 20:e maj 2022. Detta motiveras av att denna tidsperiod generellt ses utgöra den aktiva fasen av slaget.

2. Teori

I detta avsnitt presenteras studiens teoretiska ramverk. Genom att kombinera Nils Hägerdals (2023) teori om belägringstaktik med Amos Fox (2021) teori om modern belägringstaktik skapas ett teoretiskt ramverk i syfte att kunna analysera det valda fallet. Det teoretiska ramverket utgör grunden för analysen och för att förklara de mekanismer som karaktäriserade belägringen av Mariupol 2022. Både Hägerdal (2023) och Fox (2021) teorier om belägring valdes eftersom båda har tagit fasta på modern belägringstaktik. Valet att kombinera dessa två grundar sig i att de kompletterar varandra och belyser olika delar av modern belägringstaktik. Tillsammans kan de skapa ett teoretiskt ramverk med nyanserade begrepp, vilket också kan stärka studiens begreppsvaliditet (Ekengren & Hinnfors 2012, s. 75).

Belägring bör idag betraktas som ett taktiskt verktyg och ska inte förknippas med medeltida belägringskrigföring (Fox 2021, s. 19). Fox (2021, s.20) menar att belägringskrigföring är en föråldrad krigföring och var den krigföring som genomfördes i Europa under 17 och 1800-talet. En belägring är i stället ett verktyg i den militära verktygslådan som kan användas när situationen passar (Fox 2021, s. 20; Hägerdal 2023, s. 1247). Belägringar är ett spel om dominans. Den sida som kan uppnå och ha en högre dominans över tid samtidigt som den

kräver en oproportionerlig kostnad av motståndaren kommer troligen att vinna (Fox 2021, s. 27). Både Fox (2021, s. 27) och Hägerdal (2023, s. 1242, 1247) anser att belägring är en utav de effektivaste sätten att nå framgång i den urbana miljön. En belägring kan möjliggöra att ta terräng utan att själv få katastrofala förluster och kräver inte någon särskilt hög utbildningsnivå, någon särskild teknik eller något särskilt bra ledarskap. Fox (2021, s. 27) menar att belägring inte är en frontal attack utan bör ses mer som en flankattack eller en attack mot de bakre områdena, vilket ses vara bättre än frontala attacker och genom historien är det oftast den som belägrar som går segrande (Fox 2021, s. 27). Från Hägerdal (2023) och Fox (2021) har fyra centrala begrepp identifierats som en form av en sekventiell process och utgör grunden i en lyckad belägring. Målet är att uppnå högre dominans, vilket i slutändan leder till kapitulation eller någon form av förhandlad överenskommelse.

2.1. Encirclement

Omringning utgör den fysiska mekanismen och handlar om att som angripare placera sig runt den andra aktören (Fox 2021, s. 20; Hägerdal 2023, s. 1249). Genom att kontrollera den omkringliggande terrängen kan angriparen begränsa försvararens handlingsutrymme och möjliggöra att den belägrade aktören inte kan röra sig ut från det omringade området (Fox 2021, s. 21). En omringning kan antingen vara fullständig eller porös. Vid en porös omringning finns det möjlighet för den belägrade aktören att komma och gå, men kan leda till att belägringen har potential att hålla ut under en mycket längre tid (Fox 2021, s. 20, 25). För att uppnå en fullständig omringning krävs det ett stort antal marktrupper eller tillsammans med naturliga geografiska barriärer (Hägerdal 2023, s. 1249). Dessutom behöver marktrupperna ha en tillräckligt stark disciplin och organisation för att upprätthålla omringningen, vilket gör att det oftast är konventionella arméer som kan lyckas med en omringning. Idealt bör omringningen vara kontinuerlig i både tid och rum, där omringningen

hålls tät under dygnets alla timmar. En omringning skapar därmed förutsättningar för att isolera och gradvis sätta press på den belägrade aktören (Fox 2021, s. 21; Hägerdal 2023, s. 1247, 1249).

2.2. Isolation

Isolering utgör i stället mer den psykologiska och funktionella mekanismen av en belägring och skiljer sig från omringning genom fokus på flöden snarare än geografi. Det kan innefatta att begränsa möjligheter till olika försörjningslinjer som exempelvis tillgång till vatten, elektricitet, värme och andra resurser (Fox 2021, s. 24; Hägerdal 2023, s. 1252, 1254).

Isolering kan också innebära att störa eller begränsa kommunikation mellan egna enheter, externa aktörer och omvärlden (Hägerdal 2023, s. 1247). Vidare innebär även isolering att hindra externa aktörer från att undsätta eller förstärka den belägrade aktören. Utan stöd utifrån är förlust nästan garanterad (Fox 2021, s. 22). Isolering fokuserar således inte enbart på resurser utan även mot ledning och kontakt med omvärlden. Konsekvenserna av isolering är att både civila och militära aktörer gradvis får det svårare att upprätthålla motstånd. Sämre förhållanden och avsaknad av kontakt med omvärlden kan tillsammans bidra till att påverka den belägrade aktörens vilja och uthållighet (Fox 2021, s. 23; Hägerdal 2023, s. 1247).

2.3. Pressure

När en omringning och isolering har skett kan angriparen gradvis sätta press och bryta ned motståndet på den belägrade aktören. Hägerdal (2023, s. 1248) menar att det finns två centrala metoder för att sätta press på den belägrade aktören. Dessa är urskillningslöst bombardemang och svält. Metoderna kan användas separat eller i kombination för att ytterligare öka pressen. Urskillningslöst bombardemang är designat för att gå snabbare, medan svält ofta tar mycket längre tid för att uppnå effekt (Hägerdal 2023, s. 1248). Fox (2021, s. 27) beskriver även hur en angripare kan använda anfall för att öka den belägrades resursåtgång. Detta eftersom belägringar också är ett spel om resurser. Desto fler och långa stridskontakter en belägrad aktör har, desto mer ökar belastningen på dess försörjningssystem. I urbana belägringar kan detta utnyttjas av angriparen genom att skapa flera stridskontakter och därigenom gradvis öka pressen på den belägrade sidans resurser (Fox 2021, s. 27).

2.4. Dominance

Den sekventiella processen i en belägring kulminerar i dominans. Slutmålet för angriparen är att uppnå kontroll över motståndaren och det urbana området (Hägerdal 2023, s. 1248).

Genom att omringa, isolera och därefter gradvis sätta press på den belägrade aktören skapas förutsättningar för att bryta ned motståndarens motståndskraft. Detta möjliggör en högre grad av dominans över tid, vilket i slutändan leder till kapitulation. Framgångsrika belägringar slutar ofta med att angriparen tar kontroll över området antingen genom kapitulation eller genom någon form av överenskommelse (Fox 2021, s. 27; Hägerdal 2023, s. 1248). För att ytterligare försöka förstå dominans visar Fox (2021, s. 27) detta med ett heuristiskt närmande: dominans (D) är lika med ens egna resurser (Re) plus tid (Ti), delat med motståndarens handlingar (Mh) plus egen försörjningsförmåga (Ef).

$$D = \frac{Re + Ti}{Mh + Ef}$$

Figur 1, dominans (Fox 2021, s. 27)

2.5. Sammanfattning av studiens teoretiska ramverk

Belägring bör inte ses som medeltida krigföring utan är idag ett verktyg för militära ledare och kan användas när situationen passar. Det är en effektiv metod för att nå framgång och erövra terräng i den urbana miljön. Grunden i en lyckad belägring handlar om att etablera en högre dominans än den belägrade aktören. Detta genomförs som en form av en sekventiell process av omringning, isolering och press, vilket leder till att den belägrade aktörens vilja och uthållighet minskar. I slutändan leder detta till att den belägrade aktören antingen kapitulerar eller förhandlar fram någon form av överenskommelse.

3. Metod

3.1. Forskningsdesign

För att analysera slaget om Mariupol 2022 använder studien ett huvudsakligen positivistiskt vetenskapligt synsätt och studien genomförs som en kvalitativ teorikonsumerande fallstudie. Detta motiveras av att studien vill undersöka det valda fallet och i en teorikonsumerande fallstudie står fallet i centrum. Uppgiften i studien blir således att med hjälp av existerande teori analysera och förklara hur och varför det blev som det blev i det valda fallet (Esaiasson et al. 2017, s. 42-43). Kvalitativa studier har sina fördelar i att kunna studera mekanismer och tidsordning, eftersom det går att komma på djupet och studera vad som faktiskt hände (Esaiasson et al. 2017, s. 53). En teorikonsumerande studie handlar framför allt inte om att pröva om en teori stämmer utan för att se om de kan hjälpa oss att förstå ett händelseförlopp (Esaiasson et al. 2024, s. 38). Esaiasson et al. (2024, s.34) menar att i praktiken är det en hårfin gräns mellan en teoriprovande och teorikonsumerande studie eftersom om teorin inte kan hjälpa till i att förklara ett enskilt fall, då har teorin på ett sätt provats. En skillnad ligger i att i en teorikonsumerande studie väljs teorin för att på bästa sätt passa det valda fallet och i en teoriprovande studie väljs fall som passar teorin (Esaiasson et al. 2024, s. 34,38). Studien använder därmed teorier lämpliga för det valda fallet. Det framtagna teoretiska ramverket operationaliseras därefter till öppna analysfrågor som appliceras på det empiriska materialet för att möjliggöra en analys av fallet.

En svaghet med en kvalitativ studie och speciellt en enkelfallstudie är att det är svårt att generalisera till en större population, vilket ofta också associeras med statistiska generalisering och kvantitativa ansatser (Johannessen et al. 2020, s. 222) Även om det inte är studiens ambition att generalisera, menar Johannessen et al. (2020, s. 223) att kvalitativa studier i stället kan använda överförbarhet. Det gör att studien i högre grad strävar efter överförbarhet, vilket innebär att studien arbetar för att ge detaljerade beskrivningar, begrepp och förklaringar. Resultatet av studien kan därmed vara relevant och ge mening utöver den egna studien (Johannessen et al. 2020, s. 222-223).

3.2. Operationalisering

Esaiasson et. al. (2024, s. 105) menar att det inte finns några självklara operationaliseringar av teoretiska begrepp och heller inga uppenbara sätt att mäta samhällseliga fenomen. Det betyder att operationaliseringen alltid kan kritiseras. De operationaliseringar som görs har stor betydelse för vilka resultat studier kan föra fram, och hur säker det går att vara på resultaten (Esaiasson et al. 2024, s. 104-105). I studien operationaliseras det teoretiska ramverkets centrala begrepp till öppna analysfrågor, vilket utgörs av: *Encirclement*, *Isolation* och *Pressure*. *Dominance* har exkluderats ur analysen, vilket motiveras av att detta ses vara kulminationen på den sekventiella processen och utgör därmed ett utfall snarare än en central mekanism. Att analysera dominans skulle innebära att undersöka resultatet snarare än att granska den process som ledde till att dominans uppnåddes.

Analysfrågorna är formulerade som öppna frågor i syfte att möjliggöra en detaljrik och utforskande analys. För att säkerställa att analysfrågorna blir teoretiskt förankrade och därmed stärka studiens validitet har varje fråga utformats med utgångspunkt i det teoretiska ramverkets centrala begrepp (Esaiasson et al. 2024, s. 126, 133). En risk med att använda öppna analysfrågor är att studiens reliabilitet kan påverkas. Yin (2007, s. 59) menar att reliabilitet dels handlar om att säkerställa att andra forskare skulle kunna replikera studien och få liknande resultat. För att motverka en allt för låg reliabilitet är analysfrågorna ställda som avgränsade och fallspecifika. Detta motiveras av ambitionen att fortsatt möjliggöra en utforskande analys, samtidigt som tolkningsutrymmet begränsas. Analysen fokuserar främst på de ryska styrkornas agerande i syfte att besvara forskningsfrågan. Samtidigt kräver operationalisering av de teoretiska begreppen även att de ukrainska styrkorna tas i beaktande eftersom resultaten eller effekter av begrepp kan hittas hos de ukrainska styrkorna. Analysfrågor som berör ukrainska styrkor används därför för att fånga konsekvenser av ryska styrkors agerande. Studiens analysfrågor presenteras som en tabell nedan.

3.2.1 Tabell 1: Operationalisering av studiens teoretiska ramverk

Teoretiskt begrepp	Analysfrågor
Encirclement	<ul style="list-style-type: none">- Hur omringade ryska styrkor Mariupol?
Isolation	<ul style="list-style-type: none">- Hur begränsade ryska styrkor tillgången till vatten, elektricitet och värme?- Hur påverkades ukrainska styrkors kommunikation mellan egna enheter och omvärlden?- Hur begränsades ukrainska styrkor från att ta emot förstärkning och undsättning?
Pressure	<ul style="list-style-type: none">- Hur använde ryska styrkor indirekt bekämpning och luftmakt?- Hur påverkades ukrainska styrkor av brist på vatten, mat och andra förnödenheter?- Hur såg fronten och ryska styrkors anfall ut under senare delen av slaget?

3.3. Material

Esaiasson et al. (2024, s. 303–304) menar att i fallstudier handlar det om att ge en korrekt och detaljerad beskrivning av händelseförlopp, vilken data eller material som används är öppen för forskaren att välja, det viktiga är att beskrivningen blir detaljerad och djup. Således har flertalet empiriska underlag valts i syfte att kunna ge en detaljerad analys. För att samla in material har både strategiska och systematiska sökningar genomförts tillsammans med mer explorativa sökningar. Studiens underlag består av både andrahandskällor och förstahandskällor. Förstahandskällorna består dels av intervjuer från olika podcaster, där soldater som deltagit i slaget intervjuas. Andrahandskällor i tryckt format är begränsat och utgår främst från boken *The Siege of Mariupol: The Azovstal steel plant and Ukraine's battle for survival*. För att ytterligare komplettera dessa används även material i form av rapporter, nyhetsartiklar, dokumentärer och videos. Problemet har varit att få fram ryskt empiriskt material på grund av språket men också på grund av tendensproblem, vilket diskuteras i kommande avsnitt.

3.4. Källkritik

Under detta avsnitt avhandlas studiens material källkritiskt utifrån kriterierna: äkthet, oberoende, samtidighet och tendens. Genom att förhålla sig till dessa fyra kriterier kan bedömningar av trovärdigheten i olika källors berättelser och påståenden göras (Esaiasson et al. 2024, s. 135).

De nyhetsartiklar och rapporter som används i studien är publicerade av väletablerade organisationer och har information om författare samt publiceringsdatum. Flertalet av de nyhetsartiklarna som används har en hög samtidighet och är publicerade i samtid med slaget. De olika rapporterna som används är publicerade av internationella icke statliga organisationer och redovisar innehållets ursprung. Esaiasson et al. (2024, s. 40) menar att det aldrig går att vara helt opåverkad och oberoende, vilket gör att det snarare handlar om att fastställa graden av beroende. Kriteriet för oberoende är även snarlikt tendenskriteriet. Gränsdragningen ligger i att oberoendekriteriet handlar om omedvetna påverkansprocesser medan tendenskriteriet handlar om att berättaren medvetet ger en tillrättalagd berättelse utifrån att denna har ett intresse av det (Esaiasson et al. 2024, s. 140-141). Eftersom både nyhetsartiklar och rapporter används från främst västerländska organisationer kan problem med beroende finnas. Studien tar detta i beaktande och försöker därför inte dra slutsatser av enskilda rapporter eller nyheter.

Podcaster som används ses som förstahandskällor eftersom individer närvarande i slaget intervjuas om direkta händelser. De intervjuer som används har en relativt hög samtidighet men får tas i beaktande att det har gått en viss tid efter slaget samt att de intervjuade har suttit som krigsfångar under en viss tid. Esaiasson et al. (2024, s. 40) menar att i huvudregel har förstahandskällor högre trovärdighet än andrahandskällor. Berättelser från källor som varit centralt placerade i förhållande till händelser som bara återberättar och inte varit på plats är inte lika trovärdiga, vilket är en central del av oberoendekriteriet (Esaiasson et al. 2024, s. 40). Samtidigt menar Thurén (2013, s. 31) att det gäller att vara mycket noggrann och försiktig när det handlar om berättelser av historiska händelser. Minnet kan påverkas av flera saker som exempelvis tiden mellan händelsen, vilka frågor som ställs och om den intervjuade blivit påverkad av andra eller läst om händelsen i efterhand (Thurén 2013, s. 31-36). Förstahandskällorna ger materialet ökat oberoende och används för att komplettera varandra samt övriga källors påstående. Dock iaktas försiktighet i enlighet med Thurén (2013) och

även här försöker studien undvika att ensamt dra slutsatser från enskild intervjuades händelsebeskrivning.

Boken *The Siege of Mariupol: the Azovstal steel plant and Ukraine's battle for survival* utgör en central källa i studiens analys och används för att skapa en sammanhängande förståelse av slaget. Den har en relativt hög samtidighet och är publicerad 2025. Författare av boken är Christopher A. Lawrence samt Stefan Korshak. Lawrence är en amerikansk historiker samt militär analytiker som skrivit flera böcker om kriget i Ukraina. Korshak är en amerikansk journalist och har även arbetat för organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Mariupol. På grund av båda författarnas amerikanska bakgrund kan även här finnas vissa problem med beroende. Eftersom boken samlat in en stor mängd material skulle det kunna finnas problem i urvalet av materialet. För att väga upp det finns många citat och de har själva genomfört intervjuer med soldater samt officerare närvarande i slaget, vilket stärker källans oberoende. Trots vissa begränsningar ses boken som en trovärdig och användbar källa. Flera av de övriga källorna används också för att styrka händelser som återges ur boken.

För att försöka motverka eventuella beroende och tendensproblem från de huvudsakligen västerländska källor som studier använder har studien försökt inkludera material från ett ryskt perspektiv. Tillgången till denna typ av material har varit begränsad på grund av språket, men även det material som har hittats har haft tydliga tendensproblem. Såldes används endast en dokumentär inspelad från rysk sida. Dokumentären *At the Edge of the Abyss* skildrar delar av den ryska sidan under slaget om Mariupol. På grund av språkliga begränsningar används endast materialet för att få en insyn om händelser och tillvägagångssätt av de ryska styrkorna. Dokumentären används varsamt med hänsyn till eventuella tendensproblem. Samtidigt bidrar den likt många andra källor en möjlighet att komplettera studiens övriga källor.

Mot bakgrund av de fyra källkritiska kriterierna tar studien hänsyn till källornas eventuella beroende och tendensproblem genom att inte försöka basera slutsatser på enskildas berättelser. Detta innebär att studien bygger sin trovärdighet på triangulering av olika källor i syfte att ge en så detaljerad och trovärdig analys som möjligt av ett slag som varit en del av ett nuvarande pågående krig.

3.5. Forskningsetik

Johannessen et al. (2020, s. 74) beskriver hur forskningsetik handlar om förhållandet mellan människor, det vill säga en fråga om vad som får och inte får göras mot andra. En huvudregel när det gäller hantering av samtycke från individer är att information som är offentligt publicerad inte behöver ta hänsyn till att inhämta samtycke. Det kan dock förekomma att det som är publicerat är av tydlig privat karaktär och därav bör viss försiktighet visas (Johannessen et al. 2020, s. 74, 78). Eftersom studien inte genomför några egna intervjuer eller experiment utan endast använt offentligt publicerat material tas därför ingen hänsyn till samtycke. Även om materialet är offentligt har författaren i största möjliga mån försökt undvika att återge namn eller andra identifierbara uppgifter i syfte att minimera potentiella etiska risker. En annan central forskningsetiks princip enligt Åkerman och Vetenskapsrådet (2024, s. 84) är att säkerställa öppenhet och transparens. Detta blir därför en av studiens centrala etiska aspekter för att upprätthålla god forskningssed. Genom att säkerställa korrekt referenshantering säkerställs studiens transparens samtidigt som plagiat undviks.

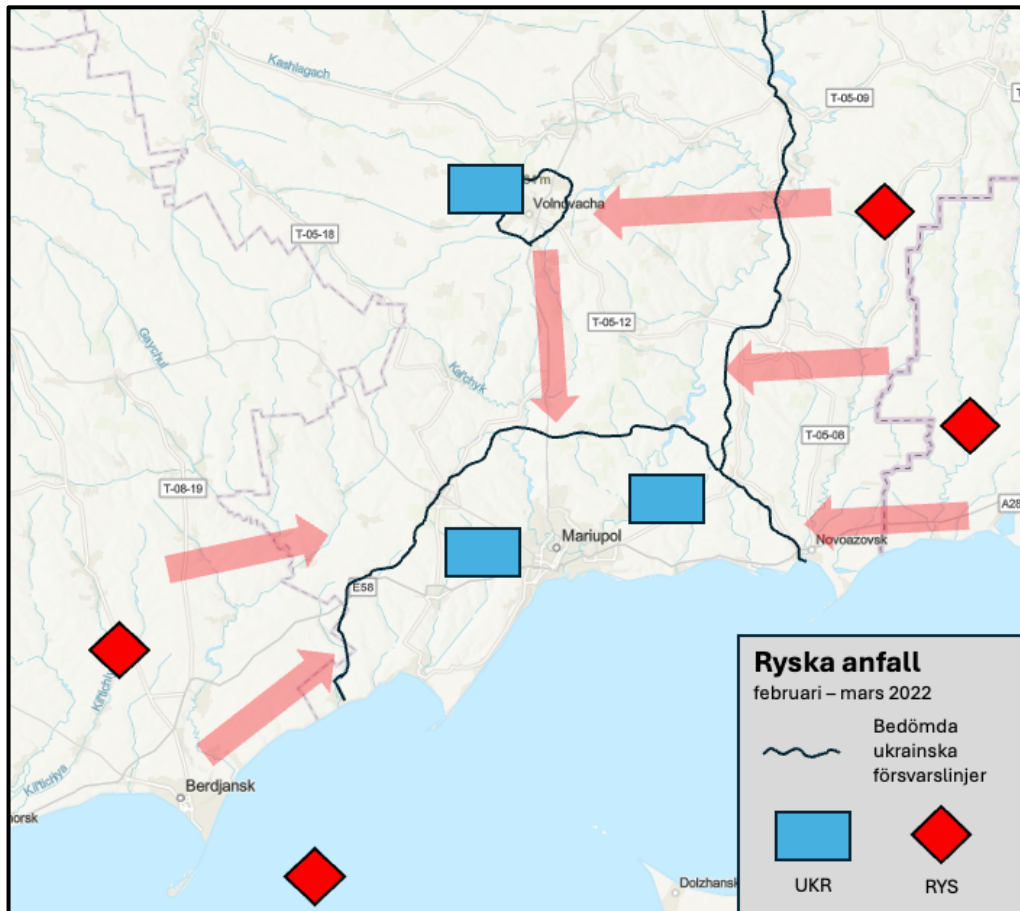
4. Analys

I detta avsnitt kommer de analysfrågor som tagits fram att besvaras. Analysen är indelad utifrån de centrala begreppen från studiens teoretiska ramverk: *Encirclement*, *Isolation* och *Pressure*.

4.1. Encirclement

4.1.1. Hur omringade ryska styrkor Mariupol?

Genom ett samtidigt anfall med cirka 20 000 man och från flera olika riktningar kunde ryska styrkor gradvis omringa Mariupol. Anfallet genomfördes från tre olika riktningar: väst, norr och öst (Lawrence & Korshak 2025, s. 100; Spencer & Collins 2024). Efter sex dagar var staden delvis omringad, eftersom civila fortsatt hade möjlighet att ta sig ut (Global Rights Compliance 2024, s. 8). Under mitten av mars var däremot staden helt omringad och begränsade rörelsefriheten för både civila och ukrainska styrkor (Lawrence & Korshak 2025, s. 100).

Figur 2: Ryska anfall under inledande delen av slaget februari – mars 2022 (Lawrence & Korshak 2025, s. 101)

Den 24:e februari inledde ryska styrkor sitt anfall in i Ukraina och mot Mariupol. Från öst anföll ryska styrkor ut ur de redan ockuperade områdena i Donetsk (Spencer & Collins 2024). Framför allt anföll den ryska 150:e motoriserade skyttedivisionen tillsammans med delar ur ryskstödda separatiststyrkor (DPR) och ryska Spetsnaz-förband. Den 150:e motoriserade skyttedivisionens tillsammans med ryskstödda DPR styrkor hade inledningsvis till uppgift att ta den mindre staden Volnovacha norr om Mariupol. Andra förband ur DPR och Spetsnaz hade troligen i uppgift att ta byarna samt övergångarna vid floden Kalmiush, som går i nordöstlig riktning från Mariupol (Lawrence & Korshak 2025, s. 43, 81, 101).

De ryska styrkorna i öst som inte gick mot Volnovacha genomförde anfall längs huvudsakligen två axlar. Den ena kolumnen framryckte längs kusten och den andra kolumnen mot Hnutove, vilket är en by belägen cirka 15 kilometer nordöst om Mariupol (Lawrence & Korshak 2025, s. 109). Hnutove utropades som erövrat av ryska styrkor den 27:e februari efter att ukrainska styrkor dragit sig tillbaka och etablerat försvarslinjer närmare Mariupol. Vidare

uppgavs att mindre byar norrut längs Kalmiusfloden var rensade från ukrainska styrkor den 7:e mars. I början av mars var således den nordöstra anfallsriktningen mot Mariupol öppen för ryska styrkor och underlättade den fortsatta framryckningen samt gradvisa omringningen av staden (Lawrence & Korshak 2025, s. 109).

Norr om Mariupol ligger den mindre staden Volnovacha som genom väg och järnväg knyter ihop Mariupol med Donetsk. Staden sågs därför som strategiskt viktig för både ryska och ukrainska styrkor. För ryska styrkor skulle ett säkrande av Volnovacha möjliggöra en omringning av Mariupol samtidigt som egna försörjningslinjer skulle etableras (Sebastien 2022). Ukrainska styrkor observerade hur ryska kolumner avancerade i nordlig riktning i stället för att anfälla deras positioner i Mariupol. Det indikerar att ryska styrkor inledningsvis prioriterade att rensa ukrainska styrkor från den nordliga motorvägen N20 som förbinder Mariupol med Volnovacha och Donetsk (Lawrence & Korshak 2025, s. 110). Den 26:e februari nådde de första ryska styrkorna Volnovacha. Inledningsvis stötte ryska styrkor på hårt motstånd. Både ryska och ukrainska befälhavarna fortsatte tillföra fler förband, vilket i slutändan bidrog till att flera brigader verkar deltagit i striderna på båda sidor. Under två veckor pågick det hårda och intensiva strider om staden. Den 12:e mars föll till slut Volnovacha till de ryska styrkorna (Sebastien 2022).

Samtidigt som anfall bedrevs i östlig riktning genomförde ryska styrkor även anfall från väst. Delar ur ryska 810:e marin infanteriregementet landsteg den 25:e februari i området runt kuststaden Berdjansk cirka 70 kilometer väst från Mariupol (Lawrence & Korshak 2025, s. 46; Spencer & Collins 2024). Landstigningen bestod troligen av tre bataljonsstridsgrupper med understöd av flertalet krigsfartyg ute i Azovska-sjön. Berdjansk var inte väl försvarat och den ryska landstigningen skedde utan några hinder. Den 27:e februari hade ryska styrkor säkrat Berdjansk (Lawrence & Korshak 2025, s. 45-47). Längre västerut anföll ryska styrkor ut ur Krim-halvön och tog flera viktiga knutpunkter längs vägen. Tillsammans med ett brohuvud i Berdjansk och ryska styrkor från Krim sammanflätades dessa och fortsatte anfallet tillsammans mot Mariupol (Daily Mail World 2025). Den 8:e mars hade dessa styrkor säkrat byn Manhush strax väst om Mariupol och började göra sig redo för ett anfall in mot Mariupols flygplats, belägen precis utanför staden (Lawrence & Korshak 2025, s. 34).

Efter att Volnovacha var under rysk kontroll och efter att ryska styrkor i väst samt i öst nått utkanten av staden var den totala omringningen av Mariupol ett faktum. Genom flera

anfallsriktningar hade ryska styrkor nu tagit geografisk kontroll över dess yttre gränser samt samtliga in- och utvägar. Ukrainska styrkor och civila som var kvar var nu helt omringade och fast i Mariupol.

4.2 Isolation

4.2.1. *Hur begränsade ryska styrkor tillgången till vatten, elektricitet och värme?*

Det inledande anfallet av Mariupol karakteriserades av attacker mot kritisk infrastruktur. Redan under första veckorna hade de ryska styrkorna slagit ut vital infrastruktur som el, vatten och gasledningarna in till staden.

Mariupols elförsörjning var uppbyggd av fyra centrala noder som försåg flertalet mindre noder runt om i staden. Även om det inledande skedet inte visar på några direkta attacker mot huvudnoderna var elnätet instabilt mellan den 25:e februari och 2:a mars (Human Rights Watch 2024, s. 25). Den 28:e februari genomförde ryska styrkor ett angrepp mot en av de större elledningarna till staden, vilket gjorde att halva av Mariupol blev strömlöst. På grund av ryska styrkors bombningar av staden ledde det till att större delen av staden senare blev strömlöst (Global Rights Compliance 2024, s. 15). Den 2:a mars genomfördes bombardemang av den sista fungerande huvudnoden. Noden var placerad cirka åtta kilometer norr om de centrala delarna och långt ifrån andra byggnader. Bilder visar skador på en av transformatorerna samt en telemast 90 meter ifrån transformatorerna. Inga andra tydliga skador är synliga, vilket därför kan ses som en riktad attack mot stadens elförsörjning (Human Rights Watch 2024, s. 28). Efter att Mariupol blivit helt omringat rapporterades att de femton elledningar som ledde in till staden hade förstörts och att staden var totalt nedsläckt (Global Rights Compliance 2024, s. 15).

Ryska styrkor genomförde även angrepp mot stadens vattensystem. Innan de ryska anfällen mot Mariupol hade staden två ingående system för att säkra vattenflödet till Mariupol (Global Rights Compliance 2024, s. 18). Den 19:e februari, fem dagar innan invasionen förstördes ett av dessa system. Vad som föranledde att den förstördes är fortfarande oklart. Därför hade staden bara ett fungerande system. Efter att de ryska styrkorna förstört all ingående el stannade även det sista systemet, vilket gjorde att Mariupol inte hade något rinnande vatten (Global Rights Compliance 2024, s. 19). Civila var därför beroende av brunnar för att samla vatten. Volontärer i staden samlade ihop flertalet vattenbilar för att leverera vatten från brunnarna

runt om i staden. Den 18:e mars hade bombningar och andra attacker gjort att det endast fanns två av åtta vattenbilar kvar. Flera vittnen rapporterade även om hur civila dödades eller skadade i närheten eller på väg till brunnar för att hämta vatten (Human Rights Watch 2024, s. 33-36).

Att begränsa tillgången till gas innebär en minskad tillgång till uppvärmning, matlagning och att producera varmvatten. Mariupols hushåll var i stora delar beroende av den ingående gasledningen för just detta (Human Rights Watch 2024, s. 37). Den 5:e mars genomfördes en attack mot en gasledning, vilket tvingade tekniker att helt stänga av den i syfte att förhindra läckage. Detta ledde till att all gas in i Mariupol var avstängd och invånarna i staden togs ifrån möjligheten att laga mat i sina hushåll (Global Rights Compliance 2024, s. 18).

4.2.2. Hur påverkades ukrainska styrkors kommunikation ut mellan egna enheter och omvärlden?

De ukrainska styrkornas kommunikation i Mariupol var till en del påverkad och de ryska styrkorna lyckades i viss utsträckning störa de ukrainska styrkornas kommunikation. Ryska styrkor slog gradvis ut telekommunikation och internet i staden. Eftersom stora delar av de ukrainska styrkornas sambandsmedel gick över mobilnätet begränsades inledningsvis kommunikationen mellan enheter och omvärlden (Global Rights Compliance 2024, s. 5). I början av mars rapporterades det att mobil och internettäckning hade börjat sluta fungera runtom i staden och att flertalet ryska attacker hade genomförts mot centrala delar av stadens kommunikationsinfrastruktur (Lawrence & Korshak 2025, s. 129). Den 2:a mars hade stadens internettäckning sjunkit till att endast klara sju procent av vad den klarat tidigare och den 6:e mars förstörde ryska styrkor de sista telenätsmasterna runt Mariupol (Global Rights Compliance 2024, s. 15).

Trots ryska försök att kapa och begränsa ukrainsk kommunikation hade de ukrainska förbanden fortsatt möjlighet till att kommunicera med varandra och omvärlden. Detta möjliggjordes via satellitbaserade internettjänsten Starlink. De ukrainska styrkornas sambandsmedel var i hög grad beroende av mobiler och internet, således var Starlink viktigt för ett fungerade samband (Urban warfare project 2024). Mycket av ledningen och samordningen skedde via Kropvya, en digital ledningsplattform nedladdad på enskilda mobiltelefon. En ukrainsk soldat beskriver att det var en stor skillnad efter att de fick tillgång till Starlink, vilket gjorde det lättare att kommunicera och samordna striderna (Urban warfare

project 2024). Starlink möjliggjorde även kommunikation med omvärlden genom att soldater hade möjlighet att prata med sin familj och hålla sig uppdaterade på omvärldsläget. Dock var Starlink ofta begränsat till att endast nyttjas av chefer och slogs endast på för majoriteten under vissa omständigheter. Utan Starlink menar soldater att informationsflödet i stort sett hade upphört (Urban warfare project 2024; 2023).

4.2.3. Hur begränsades ukrainska styrkor från att ta emot förstärkning och undsättning?

Ryska styrkor förhindrade ukrainska förstärkningar genom att etablera kontroll över samtliga in- och utvägar till Mariupol, blockera sjöfarten i Azovska-sjön samt etablera luftherravälde i området. Ett ukrainskt försök att bryta belägringen utifrån i början av mars avvärdades av ryska styrkor och efter det genomfördes inga större försök från ukrainskt håll. Trots att ryska styrkor blockerat alla försörjningslinjer lyckades dock ukrainska styrkor genomföra ett fåtal helikopteruppdrag för att förstärka de ukrainska styrkorna i Mariupol.

Efter att omringningen av Mariupol var ett faktum fanns inga andra ukrainska enheter inom tio mil från Mariupol. Det genomfördes olika diskussioner i Kiev för hur de ukrainska styrkorna i Mariupol skulle kunna förstärkas eller undsättas (Lawrence & Korshak 2025, s. 51, 172). I mitten av mars sattes en undsättningsstyrka på cirka 200 personer ihop bestående av infanteri, mekaniker, stridsvagnar och understödspersonal. Tur och retur skulle sträckan vara 200 kilometer och de skulle behöva strida igenom de ryska linjerna för att därefter få med sig 1000 – 2000 stridande kvinnor och män, där flera av dem var skadade. Under andra halvan av mars gick operationen framåt. Planen var att framrycka från väst via staden Manhush in mot Mariupol. Ukrainska styrkorna tog sig bara 10 – 15 kilometer innan de stötte på rejält motstånd (Lawrence & Korshak 2025, s. 172, 175). De ryska styrkorna var förberedda och undsättningsförsöket var tvunget att avbrytas. Detta blev även det sista militära undsättningsförsöket via land (Daily Mail World 2025).

Trots ryska styrkors försök till att förhindra all förstärkning och undsättning lyckades de ukrainska styrkorna genomföra ett fåtal helikopteruppdrag. Deras syfte var att förstärka och avtransportera skadade från Mariupol (Spencer & Collins 2024). Mariupol ansågs vid det här laget vara under ryskt luftherravälde. Den 21:a mars genomfördes trots detta det första helikopteruppdraget. Två ukrainska Mi-8 helikoptrar lyfte cirka 80 kilometer nordväst ifrån Mariupol i hög fart och på låg höjd. Uppdraget lyckades och de ukrainska styrkorna fick förstärkning i form av personal, ammunition, medicinsk utrustning och Starlink terminaler.

Sammantaget genomfördes sju helikopteruppdrag som levererade förstärkningar och förnödenheter till styrkorna i Mariupol. Efter att ett fåtal helikoptrar skjutits ned på vägen tillbaka ansåg den ukrainska underrättelsetjänsten att fler uppdrag skulle vara för farligt. Inga fler förstärkning eller undsättningsförsök genomfördes efter detta till dess att slaget var över (Spencer & Collins 2024).

Den 24:e februari klockan fyra på morgonen stoppade Ryssland även all kommersiell sjöfart i den Azovska-sjön. Tillträde för neutrala staters krigsfartyg var även stängt eftersom det krävs ett ömsesidigt förhandsgodkännande av både Ryssland och Ukraina (Lott 2022). Detta betyder att sedan 24:e februari utsattes Mariupol för en blockad. Kommersiella fartyg blev därmed strandsatta i Mariupols hamn och rapporter fanns även om att ryska styrkor hade minerat utfarten från Mariupol, vilket skulle försvåra ett eventuellt försök att ta sig ut (Flink 2022).

Ryska styrkor som anföll från Krimhalvön den 24:e februari tog under vägen mot Mariupol över flera viktiga knutpunkter. En sådan var staden Melitopol, belägen cirka 170 kilometer väst från Mariupol. Ryska specialförband körde rakt in i centrum av staden och övertog centrala statliga byggnader samt möjliggjorde en fri väg för de efterföljande konventionella styrkorna (Friedrich Naumann Foundation 2022). Övertagandet av Melitopol och vägnätverket väst om Mariupol gjorde att vägarna till resterande av Ukraina från den 3:e mars i stort sett var avskurna, trots att inga försvarslinjer var etablerade (Lawrence & Korshak 2025, s. 44-45).

4.3 Pressure

4.3.1. Hur använde ryska styrkor artilleri och luftmakt?

Artilleri och flyg användes omfattande redan från första dagen av slaget. Den ryska bekämpningen verkar i stor utsträckning inte varit riktade mot ukrainska styrkors positioner utan snarare mot staden som helhet. Detta resulterade i omfattande skador på den urbana miljön, där ungefär 90 procent av alla bostadshus skadades eller förstördes (Global Rights Compliance 2024).

Bild 1: En skärmbild från en drönarvideo i Mariupol, 24:e mars 2022 (Guardian News 2022)

Redan från första dagen av invasionen slog hundratals granater och raketer ned runtom i staden (Daily Mail World 2025). Under första dagen slogs även ukrainska luft- och radarsystem ut i närheten av flygplatsen (Mariupol.war 2026) Den 11:e mars anklagades Kreml för att systematiskt ha släppt bomber och skjutit artilleri riktade mot civila. Vi det laget hade ryska styrkor bombat staden sex dagar i sträck utan uppehåll (Lawrence & Korshak 2025, s. 134). Vidare beskriver en ukrainsk soldat hur han kunde se ryska raketartillerisystem vid flera tillfällen köras fram och bara skjuta in mot staden utan något egentligt mål (Urban warfare project 2024) En annan ukrainsk soldat som tjänstgjorde i en luftvärnspluton beskriver hur ryska stridsplaner anpassade sig till att släppa bomber långt ifrån de ukrainska styrkornas luftvärnssystem. Enligt soldaten var det tydligt att ryska flyganfall genomfördes urskillningslöst mot staden. Det handlade inte enbart om att bomberna slog ned slumpmässigt utan också om att precisionen under dessa förhållanden var begränsad. Soldaten menar att med hänsyn till avstånden och hastigheten planen flög i gjorde det omöjligt att träffa specifika mål (Lawrence & Korshak 2025, s. 229).

Det finns många exempel på hur ryska bomber och artilleri träffat civila och icke militära mål. Ett av exemplen är bombningen av stadsteatern. Stadsteatern belägen i centrala delarna av Mariupol var ett ställe som många civila sökte sig i skydd. Utanför teatern hade invånarna skrivit tydligt "barn" på ryska och var tydligt synligt från luften (Human Rights Watch 2024,

s. 22-24). Den 16:e mars träffades ändå teatern av en bomb från ett ryskt stridsflygplan. Huset var fyllt med civila, men exakt antal skadade och döda är oklart (Amnesty International 2022). Trots att det finns många exempel på liknande bombningar i Mariupol finns också material som visar hur ryska styrkor genomförde riktad artillerield mot ukrainska styrkors positioner. I dokumentären: *At the Edge of the Abyss* följer en reporter ryskstödda DPR styrkor kallad somalibataljon. I fler klipp under dokumentären ses befälhavare tillsammans med drönaroperatörer leda in artillerield med hjälp av drönare (Belous & Yatsenko 2024). En ukrainsk soldat vittnar också om hur han konstant kunde höra sullet av drönare i luften. Han menar även att ryska styrkor varje natt använde drönare med termiska sikten för att söka av terrängen (Urban warfare project 2023).

Under slutskedet av slaget när ukrainska styrkor var tillbakatrycka in i Azovstal stålverk utsattes stålverket för massivt bombardemang. Natten till den 28:e april genomfördes en av de största flygräderna under hela slaget. Ryska strategiska bombflyg TU-223 tillsammans med olika typer av stridsflyg bombade stålverket i ett par timmar och över 50 bomber i olika storlekar släpptes på stålverket (Lister & Voitoivych 2022).

4.3.2. Hur påverkades ukrainska styrkor av brist på vatten, mat och andra förnödenheter?

I slutskedet av slaget påverkades de ukrainska styrkorna av brist på mat, vatten och andra förnödenheter, vilket gradvis försvagade deras motståndskraft. Tillgången till mat var begränsad och en soldat beskriver hur bristen på mat fick honom att skrapa ur brända rester ur kokkärl för att få i sig något (Urban warfare project 2024). Bristen på sjukvård och medicinska resurser påverkade även de ukrainska soldaternas moral.

När de ukrainska styrkorna var tillbakapressade till Azovstal stålverk i senare delen av slaget beskrivs tillgången till mat och vatten som begränsad. Det beskrivs hur soldater levde på ett glas gröt om dagen, likaså hur en officer levde på energibars under flera veckor på grund av bristen på mat (Lawrence & Korshak 2025, s. 238). Den begränsade maten gjorde att de behövde söka efter mat utanför byggnader och utsattes för risk att bli bekämpade av de ryska styrkorna. Dock tvingades ofta de ukrainska soldaterna stanna kvar i bunkrarna eftersom artilleri, och flygbeskjutningar var så pass intensiva (Urban warfare project 2023). Även tillgången till vatten var begränsad. De helikopteruppdrag som genomfördes levererade en del vatten i form av flaskor (United 24, 2023). Trots detta beskrivs det hur soldater tvingades göra hål i rören under Azovstal för att få tillgång till vatten (Lawrence & Korshak 2025, s. 247).

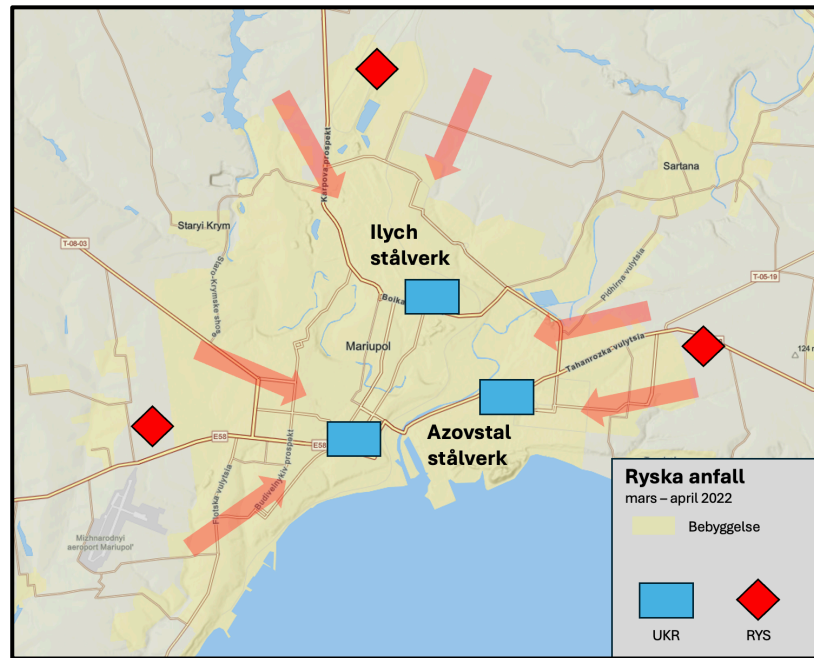
Azovs ställföreträdande chef Berkal beskrev situationen i början av maj under Azovstal som följande:

There was nothing, no food, no water. But the worst was the wounded. That was what you felt most sorry about...Several hundred lying on stretchers, and their wounds were putrefying. They had nothing, no food. That was the hardest thing. (Lawrence & Korshak 2025, s. 246).

De ukrainska styrkornas brist på resurser påverkade även den medicinska logistiken och möjligheten att behandla sårade och skadade. Basala medicinska resurser tog slut och det fanns begränsade möjligheter att vårda samt evakuera skadade. Medicinsk personal var i flera fall tvungna att genomföra amputationer utan smärtstillande läkemedel. Begränsningen i de medicinska resurserna gjorde även att små sår kunde leda till döden (Spencer & Collins 2024). Det fanns därför en rädsla hos soldater att inte kunna bli omhändertagen vid en eventuell skada samt att eventuella små sår skulle kunna leda till döden. Detta tycks ha haft en påverkan på moralen. De soldater som själva inte var skadade kände alla någon som skadats och kunde endast hoppas på att de som var skadade inte skulle drabbas av några infektioner (Lawrence & Korshak 2025, s. 244).

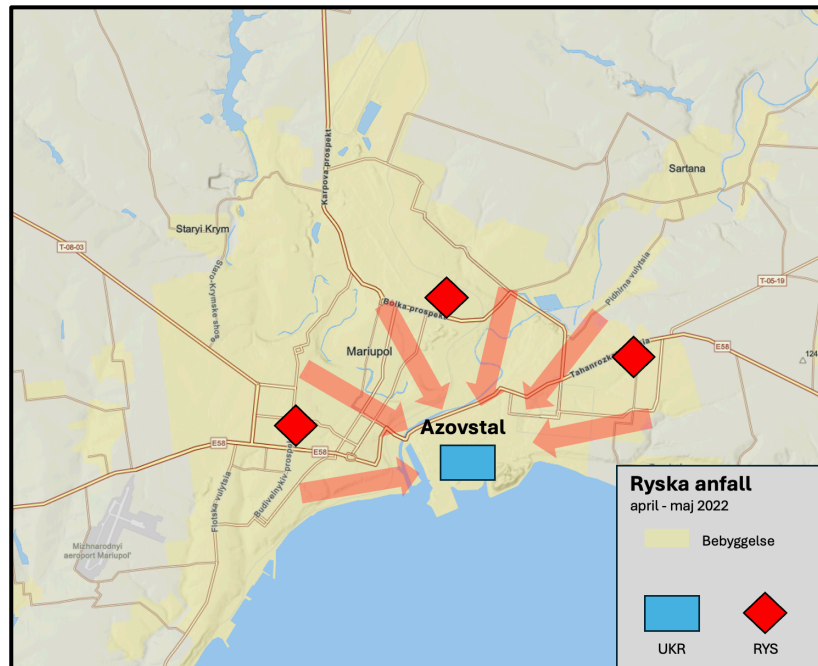
4.3.3. Hur såg fronten och ryska anfall ut under senare delen av slaget?

Efter att Mariupol blivit helt omringat i mitten av mars fortsatte ryska styrkor sitt anfall genom konstanta attacker med både marktrupp och indirekt bekämpning från olika riktningar. I slutskedet av slaget var de ukrainska styrkorna tillbakatryckta till Azovstal stålverk, beläget precis vid kusten. Ryska styrkor hade helt omringat stålverket och fortsatte genomföra upprepade anfall med framför allt artilleri och flyg.

Figur 3: Ryska anfall under mars – april 2022 (Lawrence & Korshak 2025, s. 153)

Under senare delen av mars ökade trycket på de ukrainska styrkorna och de var tillbakatryckta i de centrala delarna samt runt Ilych stålverk. Ukrainska försvaret bestod under den här perioden av runt 3000 individer från delar ur 36:e marininfanteribrigaden, Azovbrigaden och enstaka territorieförband. Situationen har i efterhand beskrivits som omöjlig. Fronten var alldeles för stor i förhållande till hur många soldater som försvarade Mariupol. I stället skulle det behövs minst 15–20 000 soldater, fullt utrustade och förberedda försvarspositioner för att hålla en kontinuerlig försvarslinje runt staden (Lawrence & Korshak 2025, s. 152). Efter ryska styrkors attacker av intensiv artilleribeskjutning samt upprepade anfall från stridsvagnar och mekaniserat infanteri var den ukrainska försvarslinjen tunn. Den utgjordes snarare av en serie separata motståndsfickor än någon form av försvarslinje. Ryska anfall genomfördes från flera olika riktningar likt under det inledande skedet. Den ryska taktiken bestod av anfall i olika vågor och ofta genom att inledningsvis försöka lokalisera ukrainska positioner med marktrupp för att därefter skjuta med artilleri (Lawrence & Korshak 2025, s. 152, 239). En ukrainsk soldat beskriver hur ryssarna först skickade in mobiliserad trupp och när ukrainska positioner upptäcktes drog de sig ur för att därefter skjuta artillerield. Efter detta skickades professionella styrkor in för att försöka slå ut och rensa de ukrainska positionerna (Urban warfare project 2024).

Figur 4: Ryska anfall under april – maj 2022 (ISW 2022a; b)

Under april och maj var de ukrainska styrkorna tillbakapressade till området runt Azovstal stålverk. Som tidigare beskrivits nyttjade ryska styrkor massivt artilleri och flyg för att försöka få de kvarvarande ukrainska styrkorna att ge upp. Ryska styrkor fortsatte under hela april att genomföra bombardemang och anfall mot stålverket (Lawrence & Korshak 2025, s. 230). En ukrainsk sergeant beskriver sin upplevelse efter att ha omgrupperat till Azovstal:

We got inside (the steelwork) and we joined up with the Azov. There were airstrikes 24/7. We were constantly being attacked, by foot patrols, by armoured columns, it never stopped. There wasnt a minute of time when you could stop and rest. (Lawrence & Korshak 2025, s. 230).

De sista attackerna mot stålverket skedde i början av maj och efter nästan tre månader av belägring kapitulerade till slut de kvarvarande ukrainska styrkorna. Ryska styrkor stod redo med bussar för att forsla vidare de ukrainska soldaterna till olika platser i Ryssland och Donetsk. Den 20:e maj 2022 hade samtliga ukrainska styrkor kapitulerat och Mariupol var nu fullt erövrad av de ryska styrkorna (Urban warfare project 2024; Zinets & Balmforth 2022)

5. Slutsatser

För att inleda avsnittet besvaras studiens valda forskningsfråga:

- *Hur kan ryska styrkors erövring av Mariupol 2022 förklaras utifrån centrala mekanismer i modern belägringstaktik?*

Hur ryska styrkor lyckades erövra Mariupol 2022 kan i flera delar förklaras utifrån de centrala mekanismerna: *Encirclement*, *isolation* och *Pressure*. Det inledande skedet av de ryska styrkornas anfall mot Mariupol genomfördes inte som ett direkt anfall mot staden utan var snarare inriktat på att omringa och ta viktiga knutpunkter i området. I stället för en landstigning direkt mot Mariupol genomfördes landstigningar längre västerut. Tillsammans med att ryska styrkor anföll från väst och tog staden Melitopol samt ingående vägar in mot Mariupol omringades staden från väst. Anfallet från öst fokuserades i flera fall inte heller som ett direkt anfall utan fokuserades till viktiga övergångar och staden Volnovacha i syfte att möjliggöra en omringning från öst och norr. Tillsammans skapade de olika anfällen en omringning av staden och begränsade de ukrainska styrkornas rörelsefrihet ut från Mariupol. Ryska styrkor fokuserade även på att försöka isolera staden och de ukrainska styrkorna. Riktade attacker mot kritisk infrastruktur, begränsande av ukrainska styrkors försörjningslinjer, blockering av sjöfart samt försök till att begränsa ukrainska styrkors kontakt med omvärlden. Genom att de ryska styrkorna även avvärdade ett undsättningsförsök och till slut även de helikopteruppdrag som genomfördes var de ukrainska styrkorna i Mariupol både omringade och isolerade från all form av försörjning. Omringningen och isoleringen av Mariupol möjliggjorde att ryska styrkor gradvis kunde sätta press på de ukrainska styrkorna. Flertalet rapporter och vittnesmål visar på ett urskillningslöst bombardemang av staden. Både artilleri och flygbekämpningar var i stora drag riktade mot staden i sig och mindre mot de ukrainska styrkorna. I slutskedet av slaget nyttjades massiva bombardemang tillsammans med upprepade anfall från flera olika riktningar i syfte att få de resterande ukrainarna att kapitulera. Isolering av ukrainska försörjningslinjer satte press och skapade stora problem med resurser, mat, vatten och förnödenheter. Bristen på medicinska resurser är något som tydligt påverkade vissa ukrainska soldater och officerares moral. Resultatet av analysen visar på att i stor utsträckning kan utfallet och de ryska styrkornas erövrande av Mariupol förklaras genom de centrala mekanismer som kännetecknar modern belägringstaktik. Genom att gradvis ha försämrat de ukrainska styrkornas vilja och motståndskraft fanns inga andra val för de ukrainska styrkorna i slutskedet än att kapitulera.

De ryska styrkornas användning av belägring som en taktik kan därmed utgöra en central förklaring i hur de lyckades erövra Mariupol 2022.

5.1 Diskussion

Studien hade som syfte att undersöka och förklara hur modern belägringstaktik nyttjades av ryska styrkor för att erövra Mariupol 2022. Analysen visar att belägringen av Mariupol i stort följde de centrala mekanismer som idag utgör modern belägringstaktik enligt Hägerdal (2023) och Fox (2021). En avgörande mekanism var att de ryska styrkorna inledningsvis lyckades omringa och etablera kontroll runt Mariupol. Samtidigt spelade de geografiska förutsättningar roll. De ryska styrkorna kunde använda Azovska-sjön som en geografisk barriär, vilket även går i linje med det Hägerdal (2023, s. 1249) menar är en framgångsfaktor för att uppnå en fullständig omringning. Vidare indikerar resultaten även på att de ryska styrkorna systematiskt försökte isolera staden genom att begränsa kommunikation, tillförsel av resurser och förstärkningar. Denna utveckling bidrog till att exempelvis påverka sjukvård, mat och vatten för de ukrainska styrkorna. En central del var därefter den gradvisa pressen som de ryska styrkorna genomförde, genom urskillningslöst bombardemang och upprepade attacker. Detta kan tolkas som att de ryska styrkorna sammantaget uppnådde och etablerade en högre dominans än de ukrainska styrkorna, vilket bidrog till att gradvis minska de ukrainska styrkornas vilja samt motståndskraft. Hägerdal (2023, s. 1248) och Fox (2021, s. 27) menar att en framgångsrik belägring slutar med en kapitulation eller förhandlad överenskommelse. Utvecklingen i Mariupol följer detta, eftersom de sista kvarvarande ukrainska styrkorna valde att kapitulera.

Även om ryska styrkors erövrande av Mariupol i stora drag kan förklaras av nyttjandet av belägringstaktik, visar delar av resultatet på att vissa mekanismer påverkats av den specifika kontexten. Exempelvis som tidigare nämnt är Mariupol belägen vid kusten. Vattnet fungerade således som en geografisk barriär och underlättade den fullständiga omringningen, vilket i sin tur kan ha påverkat utfallet. Vidare kan även de ukrainska styrkornas oförmåga att genomföra undsättningsförsök eller anfall utifrån påverkat de ryska styrkornas val av metoder. Detta kan ha möjliggjort att ryska styrkor i högre grad kunnat fokusera på attacker mot Mariupol snarare än att hantera yttre hot. Att ta i beaktande är även de ryska styrkornas numerära och materiella överlägsenhet. Övertaget kan ha bidragit till att gradvis bryta ned det ukrainska försvaret oberoende av vald taktik. Trots ryska styrkors numerära och materiella överlägsenhet visar resultaten att det i stora drag användes och nyttjades som en del av en belägringstaktik.

En ytterligare aspekt som kan diskuteras är i vilken utsträckning som belägringen av Mariupol kan betraktas som fullständig eller porös. Trots ryska styrkors omringning och isolering av staden lyckades de ukrainska styrkorna genomföra ett antal försörjningsuppdrag via helikopter. Detta kan tolkas som att belägringen inte var fullständig och där Fox (2021, s. 20, 25) menar att en porös omringning kan förlänga motståndaren förmåga att upprätthålla motstånd. Helikopteruppdragen som genomfördes var dock begränsade i mängden trupp, resurser och förnödenheter som levererades, vilket kan ses som att det inte var tillräckliga för att bryta den ryska isoleringen. Samtidigt kan det diskuteras om en fullständig belägring är möjlig idag, exempelvis genom dagens drönare samt obemannade system. Det kan potentiellt öka den belägrade aktörens möjlighet till att upprätthålla motstånd genom leverans av förnödenheter och resurser. Detta skulle kunna betyda att gränsen mellan en fullständig och porös belägring kan bli flytande i moderna belägringar. Mariupol kan således ses som ett modernt exempel där vissa inslag av porositet fanns, utan att det dock till slut påverkade utfallet.

Även om studien inte haft som syfte att pröva de valda teorierna utan att undersöka det valda fallet, har det teoretiska ramverket lämpat sig väl till att förklara det valda fallet. Tillsammans har Hägerdal (2023) och Fox (2021) teorier om belägringstaktik kunnat förklara det valda fallet och studiens resultat har därmed inte försvagat deras teorier. Valet av metod har påverkat vad studien kan bidra med och dess externa samt interna relevans, eftersom teorikonsumerande fallstudier har problem med att generalisera resultaten till en större population. Likaså är detta inte syftet med studien, eftersom fokus har legat på själva fallet. Det studien kan bidra med är en viss grad av överförbarhet. Därför har detaljerade beskrivningar av händelser försökt ges i så stor utsträckning som möjligt, vilket är i linje med vad Johannesen et al. (2003, s. 125) anser möjliggöra överförbarhet och därmed ge läsaren förutsättningar för att bedöma i vilken utsträckning resultatet av studien kan vara relevant i liknande sammanhang.

Studien hade även fokus på ett fenomen som varit relativt frånvarande i västerländsk militär diskurs. Den ryska taktiken i Mariupol ligger i linje med det Ljungkvist (2022, s. 92) samt Zaid Bin och Rauf (2024, s. 115) beskriver om hur ryska styrkor har genomfört operationer i Ukraina, vilket går emot det väst har fokuserat på, nämligen fokus på precisa, välorganiserade samt samordnade anfall. Även om resultatet av analysen indikerar på att även de ryska styrkorna i viss mån genomfört detta, var anfallet mot Mariupol i högre grad förknippat med

utnötning och belägring. Resultatet av studien stödjer Kings (2025, s. 20) resonemang om varför krig och konflikter tenderar att dras in i städer. De ukrainska styrkorna valde att allt eftersom slaget pågick dra sig in i staden, vilket kan tolkas som ett försök till att jämna ut styrkeförhållanden genom att utnyttja staden som skydd. Samtidigt står resultaten till del i kontrast till det King (2025, s. 20) menar är omöjligt idag, nämligen att omringa städer. De ryska styrkornas agerande i Mariupol tycks visa att en omringning fortfarande är genomförbart. Omringningen påverkades dock av den kontextuella situationen, med Azovskasjön som en geografisk barriär. Som diskuterat tidigare var det en central del i den lyckade omringningen och Kings (2025) resonemang kan således fortfarande vara giltigt i vissa situationer. Trots att slaget kan ses som framför allt utnötning och belägring finns det indikatorer på det Beccaro (2024, s. 392–393), Hills (2004, s. 29) och Rosenau (1997, s. 386) ser som centralt för att uppnå framgång i urban krigföring. Där de menar att urbana operationer kräver mycket resurser, en kombination av avsutten trupp tillsammans med pansarfordon och indirekt eld. I Mariupol nyttjade de ryska styrkorna mycket resurser samt olika typer av anfall med både infanteri, pansar, flyg och artilleri. Materialet har dock inte visat på om detta var samordnade anfall med kombinerade vapen. I och med teknologins utveckling betonar Beccaro (2024, s. 393–394) och Nistorescu (2025, s. 14–17) även luftmaktens centrala roll. Användningen av drönare verkar ha nyttjats i hög grad för att leda in indirekt eld samt skapa underrättelse och tillsammans med eventuellt monterade värmekameror gett en möjlighet att spana av terrängen. Ryska styrkorna använde även flyg från första dagen till slutskedet av slaget. Modern belägringstaktik kan i större utsträckning ses mer som ett angrepp mot staden. Teoretiskt sett hade de ryska styrkorna kunnat avvaktat utanför staden till dess att de ukrainska resurserna tagit slut. Resultatet tyder i stället på att de aktivt valt att sätta press för att förkorta belägringen. Studien har inte i lika stor utsträckning fokuserat på de ryska styrkornas stridsteknik inne i staden, utan bidrar i stället med ett kompletterande perspektiv på hur framgång i urban miljö kan uppnås. Samtidigt visar resultaten likheter med det tidigare forskningen säger är centralt i den urbana miljön, exempelvis betydelsen av luftmakt, anfall med olika typförband och nyttjandet av indirekt eld. Detta betyder att belägringstaktik inte behöver stå i motsatt till vad västerländska militära organisationer och teoretiker anser är centralt för framgång i modern urban krigföring, utan att belägring kan användas tillsammans med andra militära metoder och verktyg.

Studien avgränsades till att i huvudsak fokusera på de militära styrkorna och mindre på de civila aspekterna. Motiveringen av denna avgränsning var på grund av att Luchterhandt

(2022) redan studerat Mariupol utifrån ett civilt perspektiv. Den urbana miljön har ofta ett inslag av civila och belägringstaktik kan även riktas mot civila för att indirekt påverka de militära styrkorna, vilket innebär att avgränsningen inte är helt problemfri. Detta innebär att studien kan ha missat vissa delar när det gäller påverkan av de civila på den belägrade aktörens militära styrkor. Samtidigt har den valda avgränsningen möjliggjort en mer detaljerad analys av just de militära styrkorna. Studien kan därmed ses som ett komplement till den tidigare forskning av Luchterhandt (2022) och kan tillsammans bidra till större förståelse av fallet Mariupol. Det material som studien har använt i analysen är huvudsakligen organisationer och nyhetsmedier med en västerländsk bakgrund, främst baserade i USA och Europa. Som diskuterat under det källkritiska avsnittet fanns problem med att hitta trovärdiga källor från den ryska sidan. Språket har även varit en barriär i att hitta och läsa ryskt material, vilket kan ha påverkat resultatet i studien. Delar av den ryska sidans perspektiv kan därmed ha missats. Analysen har fokuserat på de ryska styrkorna, men har i stora drag skett från främst från de ukrainska styrkornas perspektiv, vilket bör tas i beaktande vid tolkningen av resultatet.

5.2 Relevans för yrkesutövning

Resultatet av studien kan ge militära organisationer och yrkesutövare möjligheten att få en förståelse för vad moderna belägringar innebär och hur belägringstaktik kan användas för att erövra terräng i den urbana miljön. För en officer i Försvarsmakten kan studien bidra med att ge förståelse för hur en motståndare kan använda olika taktiker och metoder för att uppnå framgång. Resultatet kan även skapa en diskussion inom yrkeskåren för hur en belägrad sida i den svenska kontexten kan möjliggöra en porös belägring för att upprätthålla motstånd under en längre tid. De ukrainska styrkorna visade även prov på att upprätthålla motstånd under dessa förhållanden, vilket kan utgöra en lärdom för officerare i vad som kan krävas av soldater och officerare som en belägrad aktör.

5.3 Vidare forskning

Något som väckte ett intresse under studien och som hade varit värdefullt att studera är hur Ryssland trots nyttjande av brutala metoder för att erövra Mariupol lyckats vända invånarna till att acceptera Ryssland utan några större uppror. En studie som undersöker detta hade varit värdefull för att öka förståelsen för hur befolkningar påverkas och reagerar efter att ha utsatts för en belägring samt nyligen ockuperat område. Eftersom belägringar i allt högre grad verkar vara ett fenomen och en taktik som används i modern krigföring hade fler av liknande fall kunnat studeras med hjälp av det framtagna teoretiska ramverket. Det hade också varit

värdefullt att jämföra belägringen av Mariupol med liknande operationer som Ryssland eller andra staters militära styrkor genomfört för att se om de liknar eller skiljer sig åt. För vidare forskning hade även mer fokus på belägringstaktik som fenomen varit relevant genom exempelvis en teoriprovande eller en kvantitativ studie för att undersöka dess effektivitet i den urbana miljön.

6. Källförteckning

Al Jazeera (2022). *Timeline: Russia's siege of Ukraine's Mariupol*.

<https://www.aljazeera.com/news/2022/3/31/timeline-russias-siege-of-ukraines-port-city-of-mariupol> [2026-03-22]

Amnesty International (2022). *Ukraine: Deadly Mariupol theatre strike 'a clear war crime' by Russian forces – new investigation*.

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/06/ukraine-deadly-mariupol-theatre-strike-a-clear-war-crime-by-russian-forces-new-investigation/> [2026-04-10]

BBC (2022). *Mariupol: Key moments in the siege of the city*.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-61179093> [2026-03-20]

Beccaro, A. (2024). Urban warfare in the middle east: The battle of Mosul and the operations in Syria. *Small wars & insurgencies*, 35(3), s. 377-398. doi:10.1080/09592318.2024.2322677.

Belous, S. & Yatsenko, A. (2024). *At the edge of the abyss* [dokumentär] Realdoc [2026-03-18]

Daily Mail World (2025). *How Ukraine endured 80 days under siege: The battle for Mariupol | battle board | daily mail*. [video]

<https://www.youtube.com/watch?v=MUTYbCCD5B4&t=132s> [2026-03-23]

Ekengren, A.-M. & Hinnfors, J. (2012) *Uppsatshandbok: hur du lyckas med din uppsats. 2.*, [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. E. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Sundell, A., Towns, A. E. & Wängnerud, L. (2024). *Metodpraktikan : Konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. Sjätte upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik.

Flink, M. (2022). *The war at sea: Is there a naval blockade in the sea of Azov?*

<https://lieber.westpoint.edu/war-at-sea-naval-blockade-sea-of-azov/> [2026-03-24]

Fox, A. (2021). On sieges. *The RUSI journal*, 166(2), s. 18-28.

doi:10.1080/03071847.2021.1924077.

Friedrich Naumann Foundation (2022). *Melitopol: The first days of war*.
<https://www.freiheit.org/ukraine-and-belarus/melitopol-first-days-war> [2026-04-10]

Försvarsmakten (2016). *Handbok armé-brigad*. Stockholm: Försvarsmakten.

Försvarsmakten (2023). *Reglemente armé taktik*. Stockholm: Försvarsmakten.

Global Rights Compliance (2024). “*The hope left us:” russia’s siege, starvation, and capture of mariupol city*. <https://globalrightscpliance.org/wp-content/uploads/2025/06/20240612-Mariupol-ReportENG.pdf> [2026-03-22]

Guardian News (2022). *Drone footage shows scale of devastation in mariupol* [video]
https://www.youtube.com/watch?v=EDJVeO_Mw0g [2026-04-07]

Hills, A. (2004). *Future war in cities: Rethinking a liberal dilemma*. 1 uppl. London: Taylor and Francis.

Human Rights Watch (2024). “*Our city was gone” russia’s devastation of mariupol, ukraine*. United States of America: Human Rights Watch.

Hägerdal, N. (2023). Starvation as siege tactics: Urban warfare in syria. *Studies in conflict and terrorism*, 46(7), s. 1241-1262. doi:10.1080/1057610X.2020.1816682.

ISW (2022a). *Assessed control of terrain around mariupol*.
<https://understandingwar.org/map/assessed-control-of-terrain-around-mariupol/> [2026-04-07]

ISW (2022b). *Assessed control of terrain around mariupol as of may 4, 2022, 3:00 pm et*.
<https://understandingwar.org/map/assessed-control-of-terrain-around-mariupol-as-of-may-4-2022-300-pm-et/> [2026-04-04]

Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L. & Nilsson, B. r. (2020). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Upplaga 2. Stockholm: Liber.

King, A. (2025). *Urban warfare in the twenty-first century*. Second edition uppl. Cambridge, UK: Polity Press.

Lawrence, C. A. & Korshak, S. (2025). *The siege of mariupol : The azovstal steel plant and ukraine's battle for survival*. Barnsley, UK: Frontline Books.

Lister, T. & Voitoivych, O. (2022). *Mariupol steel plant suffers ”heaviest airstrikes so far,” ukrainian official says*. https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-04-28-22#h_dd62bedc8e546d2ac1e63fe1f9c5c89e [2026-04-16]

Ljungkvist, K. (2022). A new horizon in urban warfare in ukraine? *Scandinavian Journal of Military Studies*, 5(1), s. 91-98. doi:10.31374/sjms.165

Lott, A. (2022). *Russia's blockade in the sea of azov: A call for relief shipments for mariupol*. <https://www.ejiltalk.org/russias-blockade-in-the-sea-of-azov-a-call-for-relief-shipments-for-mariupol/> [2026-03-28]

Luchterhandt, O. (2022). Völkermord in mariupol: Russlands kriegsführung in der ukraine. The russian way of war in ukraine. *Osteuropa (Stuttgart)*, 72(1-3), s. 65. doi:10.35998/oe-2022-0098

Mariupol.war (2026). Interactive map of temporarily occupied mariupol. <https://en.mariupol-war.in.ua/> [2026-04-02]

Nistorescu, C. V. (2025). Key milestones in urban operations. *Bulletin of "Carol I" National Defense University*, 13(4), s. 7-22. doi:10.53477/2284-9378-24-45.

Rauf, S. & Zaid Bin, I. (2024). Understanding urban warfare and its manifestation in russia-ukraine war. *Strategic studies*, 43(2), s. 97-115. doi:10.53532/ss.043.02.00266.

Rosenau, W. G. (1997). "Every room is a new battle": The lessons of modern urban warfare. *Studies in conflict and terrorism*, 20(4), s. 371-394. doi:10.1080/10576109708436047.

Sebastien, R. (2022). *Ukrainian veterans recall pivotal tank battle in volnovakha*. <https://www.forbes.com/sites/sebastienroblin/2022/11/09/ukrainian-veteran-recalls-pivotal-tank-battle-in-volnovakha/> [2026-03-26]

Urban warfare project (2024). Inside the fight for mariupol [podcast], 5 januari. <https://open.spotify.com/episode/1drK18nhWPAakRvNhnsvxN?si=0vIKSJC3TrKNUpNYbNyXg> [2026-03-26]

Urban warfare project (2023). Defending mariupol [podcast], 21 juli. <https://open.spotify.com/episode/1BCRIZPFQrolHAjIXkLAPh?si=fSVCDS6SPKNGYbIoHNXIA> [2026-03-25]

Spencer, J. & Collins, L. (2024). *The untold story of the ukrainian helicopter rescue missions during the mariupol siege*. <https://time.com/6694858/ukrainian-helicopter-missions-mariupol-siege/> [2026-03-25]

Thurén, T. (2013). *Källkritik*. 3., [rev och omarb] uppl. Stockholm: Liber.

United 24 (2023). *Chansen att överleva var mindre än 10%. Mi-8 och mi-24 helikoptrar. Uppdrag azovstal #mariupol* [video]
<https://www.youtube.com/watch?v=MUTYbCCD5B4&t=131s> [2026-03-25]

US. Department of The Army (2003). *Fm 3-06 urban operations*. Washington, DC: Department of the Army.

Åkerman, J & Vetenskapsrådet (2024). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Yin, R. K. & Nilsson, B. (2007). *Fallstudier: Design och genomförande*. 1. uppl. Malmö: Liber.

Zinets, N. & Balmforth, T. (2022). *Siege ends at ukraine's mariupol steelworks, russia seeks control of donbas*. <https://www.reuters.com/world/europe/hell-ukraines-donbas-russia-piles-pressure-warns-zelenskiy-2022-05-19/> [2026-04-10]